

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/141/2024.

Az Alkotmánybíróság teljes ülése alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Czine Ágnes*, *dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó* és *dr. Varga Réka* alkotmánybírók párhuzamos indokolásával, valamint *dr. Schanda Balázs* alkotmánybíró különvéleményével – meghozta a következő

határozatot:

Az Alkotmánybíróság a Szegedi Törvényszék 5.Bv.908/2023/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasítja.

Indokolás

I.

- [1] 1. A jogi képviselővel (dr. Fülöp Tamás ügyvéd) eljáró Jozef Roháč (a továbbiakban: indítványozó) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján nyújtott be alkotmányjogi panaszt.
- [2] 1.1. Az indítványozó által kifogásolt ügy lényege a következő.
- [3] A Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága Kommunikációs Főosztálya (a továbbiakban: BvOP) a 30500/4889/2023.ált. számú határozatával elutasította egy sajtóorgánum interjúra vonatkozó nyilatkozattételi kérelmét és megtagadta a fogvatartott indítványozó nyilatkozattételét.
- [4] A BvOP határozatának indokolása szerint az újságíró azzal a kérelemmel fordult a BvOP-hoz, hogy az indítványozóval interjút készíthessen, kérelmében egyben megjelölte a feltenni kívánt kérdéseit; a fogvatartott (indítványozó) szándéknyilatkozatában pedig arca bemutatásával és neve közlésével vállalta a nyilatkozattételt.
- [5] A kérelemmel kapcsolatos döntés meghozatala érdekében értékelésre kerültek az újságíró által megjelölt kérdések, melyek jellegéről megállapítható, hogy azok feltételezéseken alapulnak, jogerős bírósági ítéleteket és folyamatban lévő büntetőeljárásokat is érintenek, a válaszok a fogvatartott ezekkel összefüggő

szubjektív véleményének nyilvánosságra kerülését segítenék elő. Az újságíró kérdéseinek szóhasználatában olyan nyelvi klisékre, közhelynek számító nyelvi fordulatokra épít, amelyek a bulvársajtóban rendszeresen előfordulnak és a bűnelkövetőket sikeres, tehetős hatalommal bíró személyekként ábrázolják. A társadalom számára az interjú elkészítésével, a téma felszínen tartása azt a benyomást keltheti, hogy a "bűnözői életmód" a töltött szabadságvesztés dacára előnyös, hiszen jelentős befolyással, anyagi haszonnal jár. A várható válaszokon alapuló cikk megjelenése ezért azt sugallná, hogy a hatalom és mások fölötti befolyás szerzésére irányuló – javarészt illegális – törekvések követendők.

- [6] A fentiekre tekintettel alapos okkal lehet következtetni arra, hogy a fogvatartott a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló törvény szerinti műsorszámban, vagy sajtótermékben, illetve az elektronikus hírközlésről szóló törvény szerinti elektronikus hírközlő hálózat útján történő közzétételi nyilatkozata sértené vagy veszélyeztetné a Bv.tv. 120. § (2) bekezdés e) pontjában említett érdeket, azaz az interjú alkalmas lehet bűnözői életmód népszerűsítésére, mely enyhébb korlátozások bevezetésével nem akadályozható meg.
- [7] A határozattal szemben az indítványozó bírósági felülvizsgálati kérelmet nyújtott be.
- [8] A Szegedi Törvényszék Bv. Csoportja a 2023. október 27-én meghozott 5.Bv.908/2023/3. számú végzésével helybenhagyta a BvOP határozatát.
- [9] A bíróság indokolása szerint az országos parancsnok határozata részletes indokát adta annak, hogy a többféle témát felölelő kérdésekre való válaszadás, interjú közzététele, feldolgozása milyen közvetett veszéllyel járhat, nevezetesen alkalmas lehet a bűnözői életmód népszerűsítésére.
- [10] A bíróság az indokolást azzal egészítette ki, hogy fogvatartottat jogerősen életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélték minősített emberölés büntette és lőfegyverrel, lőszerrel visszaélés büntette miatt, figyelemmel arra, hogy elítélt jogerős ítéletében milyen elkövetési móddal és körülmények között, valamint, hogy milyen okból követte el bűncselekményét, bármilyen tapasztalatokról, életvitelről, pályafutásról való nyilatkozattétel önmagában az ilyen jellegű tevékenységek népszerűsítése, azaz a bűnözői életmód népszerűsítésének minősül, melynek megakadályozása a törvény szerinti kötelezettsége a bv. intézetnek.
- [11] A fentiekre figyelemmel fogvatartott vonatkozásában a bv. intézet zavartalan rendjének fenntartásához, a kiszabott büntetés legszigorúbb keretek között történő végrehajtásához fűződő érdek kiemelt jelentőségű, amely meghaladja az elítélt nyilatkozattételhez való jogát.
- [12] Figyelemmel arra, hogy a nyilatkozattételi jog megtagadásának az oka, hogy semmilyen formában nem támogatandó, hogy az elítélt szubjektív véleménye a kérdésekben foglalt történésekről a sajtó útján nyilvánosságra kerüljön, ezért az egyéb korlátozás, így az interjú leállítása, vagy a közzététel utólagos megtagadása nem lett volna alkalmas a veszélyeztető helyzet elkerülésére.

- [13] 1.2. Az indítványozó ezt követően az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be a Szegedi Törvényszék Bv. Csoportja 5.Bv.908/2023/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése érdekében.
- [14] Indítványában az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésében foglalt véleménynyilvánítási szabadságának és a (2) bekezdés szerinti sajtószabadság és a szabad tájékoztatáshoz való jog sérelmére hivatkozott.
- [15] Az indítványozó hivatkozott az Alkotmánybíróság azon állandó gyakorlatára, miszerint az állam akkor nyúlhat az alapjog korlátozásának eszközehez, ha azt másik alapvető jog vagy szabadság védelme vagy érvényesülése, vagy egyéb alkotmányos érték védelme vagy alkotmányos cél indokolja, továbbá ha a védelem illetve cél más módon nem érhető el.
- [16] Az indítvány szerint az alapjog korlátozásának alkotmányosságához az is szükséges, hogy a korlátozás megfeleljen az arányosság követelményének, az elérni kívánt cél fontossága és az ennek érdekében okozott alapjogsérelem súlya megfelelő arányban legyen egymással. Ezért – álláspontja szerint – alaptörvény-ellenes a jog tartalmának korlátozása, ha azt kényszerítő ok, nyomós közérdek nélkül történik, vagy ha a korlátozás súlya az elérni kívánt célhoz képest aránytalan. A véleménynyilvánítási szabadságnak és a sajtószabadságnak alkotmányos értékéből az következik, hogy a közlés csak akkor lehet visszatartható, ha annak nyilvánosságra kerülése súlyos következményre vezetne.
- [17] Az indítvány szerint a fogvatartás önmagában nem lehet oka és alapja a véleménynyilvánítási szabadság és sajtószabadság megvonásának. Álláspontja szerint a bíróság pusztá feltevésből, minden szükségességi és arányossági teszt elvégzése nélkül jutott arra a következtetésre, hogy az indítványozó sajtónyilatkozatában a bűnözői életmódot népszerűsítene.
- [18] Az indítvány álláspontja szerint ezért megállapítható, hogy a sérelmezett bírói döntés ténymegállapítás nélkül, a Bv.tv. téves alkalmazásával, jogszabályi felhatalmazás nélkül, jogellenesen és a kötelező szükségességi arányossági teszt elvégzése hiányában aránytalanul, így alaptörvény-ellenesen korlátozta az indítványozó véleménynyilvánításhoz való jogát és közvetve a sajtószabadsághoz való jogot.

II.

- [19] 1. Az Alaptörvény indítvánnyal érintett rendelkezései:

„IX. cikk (1) Mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához.

(2) Magyarország elismeri és védi a sajtó szabadságát és sokszínűségét, biztosítja a demokratikus közvélemény kialakulásához szükséges szabad tájékoztatás feltételeit.”

[20] 2. A büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bv.tv.) indítvánnyal érintett rendelkezései:

„9. § (1) Az elítélt és az egyéb jogcímen fogvatartott az Alaptörvényben meghatározott alapvető jogait, valamint egyéb jogait és kötelezettségeit – a törvényben, a bíróság ügydöntő határozatában, valamint a bíróság és az ügyészség egyéb határozatában meghatározott korlátozásokkal vagy tilalmakkal – a büntetés-végrehajtás rendjével összhangban gyakorolja, illetve teljesíti.

(2) A jogkorlátozás során az adott cél elérésére alkalmas legenyhébb eszközt kell alkalmazni.”

„74. § (1) Az elítéltnak a 124. § szerinti nyilatkozattételét és a 125. § szerinti nyilatkozat közzétételét megtagadó, határozattal szemben benyújtott bírósági felülvizsgálati kérelmét a büntetés-végrehajtási bíró az iratnak a hozzá érkezésétől számított öt napon belül – az iratok alapján – bírálja el.”

„118. § (1) A szabadságvesztés végrehajtása alatt az elítélt elveszti a személyi szabadságát, köteles eltérni a végrehajtás tényéből eredően egyes alapvető jogainak és a jogszabályok által biztosított egyéb jogosultságainak szünetelését, korlátozását, módosulását.

(2) A szabadságvesztés végrehajtása alatt az elítélt az alapvető jogait és a jogszabályok által biztosított egyéb jogosultságait a büntetés végrehajtása során is gyakorolhatja és jogszabályban, vagy bírósági, illetve hatósági határozatban megállapított kötelezettségeit a büntetés végrehajtása során is köteles teljesíteni, kivéve, ha azok szüneteléséről, illetve korlátozásáról az ügydöntő határozat vagy törvény rendelkezik, vagy amelyek gyakorlásában, illetve teljesítésében az elítélt akadályozva van.

(3) A büntetés-végrehajtási szervezet biztosítja, illetve elősegíti az elítélt jogainak gyakorlását.”

„119. § A szabadságvesztés végrehajtása alatt az elítélt (...)

g) véleménynyilvánítási szabadsága,

m) általános cselekvési szabadsága a szünetelő jogokra való tekintettel, (...)

e törvényben meghatározott korlátozásoknak megfelelően gyakorolható.”

„120. § (1) Az elítélt véleményét – ellenőrzés mellett az e törvényben meghatározott korlátozás kivételével – olyan formában nyilváníthatja ki, amely nem zavarja a bv. intézet rendjét és biztonságát.

(2) A vélemény nyilvánosságra hozatala

a) a nemzetbiztonság védelme,

b) a minősített adat közlésének megakadályozása,

c) a bűncselekmény közvetlen veszélyének fennállása esetén, annak megakadályozása,

d) a bv. intézet rendje és biztonsága,

e) a bűnöző életmód népszerűsítésének megakadályozása, valamint

f) az elítélt, vagy hozzátartozója számára a bűncselekménnyel kapcsolatos vélemény nyilvánosságra hozatalából eredő vagyoni előny elérésének megakadályozása

érdekében korlátozható.”

„121. § (1) A szabadságvesztés végrehajtása alatt szünetel az elítélt joga

a) a szabad mozgáshoz,

b) a tartózkodási hely szabad megváltoztatásához,

c) a békés gyülekezéshez,

d) a sztrájkhoz,

e) a szabad orvosválasztáshoz,

f) ahhoz, hogy az országgyűlési képviselők, a helyi és kisebbségi önkormányzati képviselők és polgármesterek, valamint az európai parlamenti képviselők választásán választható legyen,

g) az elektronikus ügyintézéshez.

(2) A szabadságvesztés végrehajtása alatt szünetelnek az elítélt azon jogai, amelyekre a közügyektől eltiltás, illetve a bíróság ügydöntő határozatában meghatározott foglalkozástól eltiltás, járművezetéstől eltiltás és kitiltás kiterjed.

„124. (1) Az elítélt a 120. §-nak megfelelően jogosult nyilatkozatot tenni a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló törvény szerinti műsorszámban vagy sajtótermékben, illetve az elektronikus hírközlésről szóló törvény szerinti elektronikus hírközlő hálózat útján történő közzététellel.

(2) A nyilatkozattétel engedélyezéséről vagy megtagadásáról az országos parancsnok a kérelem benyújtásától számított öt napon belül dönt. A nyilatkozattétel engedélyezése akkor tagadható meg, ha alapos okkal arra lehet következtetni, hogy a

nyilatkozattétel a 120. §-ban meghatározott érdekek valamelyikét sértené vagy veszélyeztetné.

(3) Az országos parancsnok haladéktalanul értesíti a sajtó képviselőjét, ha az elítélt nyilatkozattételét engedélyezte, vagy e törvény szerint az engedélyt megadottnak kell tekinteni. Az értesítésben az országos parancsnok tájékoztatást ad a kapcsolatfelvétel részleteiről.

(4) Ha az országos parancsnok a nyilatkozattételt megtagadja, arról indokolt írásbeli határozattal dönt. A határozat minősített adatot nem tartalmazhat. A nyilatkozattétel megtagadásáról szóló határozat ellen az elítélt bírósági felülvizsgálati kérelmet nyújthat be. A kérelmet a bv. intézet haladéktalanul továbbítja a büntetés-végrehajtási bíróhoz.

(5) A bv. intézet parancsnoka vagy az általa kijelölt személy a nyilatkozattételt – a 120. §-ban foglaltak megtartása érdekében – ellenőrzi. Ha a nyilatkozattétel a 120. §-ban meghatározott érdekek valamelyikét sérti vagy veszélyezteti, a nyilatkozattétel megszakítható, és az elítéltet figyelmeztetni kell a szabályok megtartására és arra, hogy azok be nem tartása esetén a nyilatkozat közzététele megtagadható.”

„125. § (1) Az elítélt – hozzájárulásával készített – nyilatkozattételét tartalmazó írás, kép-, hangfelvétel (a továbbiakban: közlésre szánt anyag) közzétételéhez az országos parancsnok engedélyre van szüksége.

(2) A közzététel engedélyezéséről vagy megtagadásáról az országos parancsnok a kérelem benyújtásától számított öt napon belül dönt. Az engedély akkor tagadható meg, ha a 120. §-ban meghatározott érdekek valamelyikét sértené, vagy veszélyeztetné.

(3) Ha az országos parancsnok a közzétételt megtagadja, arról indokolt írásbeli határozattal dönt. A közzététel megtagadásáról szóló határozat ellen az elítélt bírósági felülvizsgálati kérelmet nyújthat be. A kérelmet a bv. intézet haladéktalanul továbbítja a büntetés-végrehajtási bíróhoz.”

III.

[21] 1. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az indítvány érdemi vizsgálatát megelőzően lefolytatta az indítvány befogadására irányuló eljárást. Az Alkotmánybíróság ügyrendjéről szóló 1001/2013. (II. 27.) AB Tü. határozat (a továbbiakban: Ügyrend) 31. § (6) bekezdése szerint az előadó alkotmánybíró a panasz befogadásáról szóló döntés helyett a panasz érdemi elbírálását tartalmazó határozattervezetet terjeszthet a testület elé. Jelen ügyben az Alkotmánybíróság e rendelkezés alkalmazásával járt el.

- [22] 2. Az indítványozó az Abtv. 27. § (1) bekezdésére hivatkozva terjesztett elő alkotmányjogi panaszt.
- [23] Alkotmányjogi panaszt az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján hatvan napon belül lehet benyújtani, az indítvány határidőben érkezett. Az indítványozó jogi képviselő útján jár el, aki a meghatalmazását csatolta.
- [24] 3. Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében foglalt határozott kérelem feltételeinek megfelel. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezését, illetve a sérelmezett bírói döntéseket, indokolja azok Alaptörvénybe ütközését és kifejezetten kéri a megsemmisítésüket.
- [25] 4. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján a továbbiakban azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz az Abtv. 27. § és 29. §-ában foglalt tartalmi feltételeket kimeríti-e.
- [26] Az indítványozó az alapügyben a sajtó útján való nyilatkozattételét megtagadó határozatot helybenhagyó bírósági végzést támadta mely döntés az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz tárgya lehet.
- [27] Az indítványozó az alkotmányjogi panasz előterjesztését megelőzően a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, a bíróság döntésével szemben nincs helye fellebbezésnek. Az egyedi ügyben érintettség megállapítható, mivel a bíróság az indítványozó kérelmére, s ügyében döntött, a nyilatkozattételi jogát megtagadó határozatot hagyta helyben.
- [28] 5. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {erről lásd: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30], illetve 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [29] Az indítványozó az Alaptörvény IX. cikk (1) és – közvetve a – (2) bekezdésének sérelmére hivatkozott azzal összefüggésben, hogy a bírói döntés ténymegállapítás nélkül, a Bv.tv. téves alkalmazásával, jogszabályi felhatalmazás nélkül, jogellenesen és a kötelező szükségességi arányossági teszt elvégzése hiányában aránytalanul, így alaptörvény-ellenesen korlátozta a véleménynyilvánításhoz való jogát és közvetve a sajtószabadsághoz való jogot is.
- [30] 6. Jelen ügy kapcsán alkotmányjogi jelentőségű kérdés, miszerint a fogvatartottnak az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésében meghatározott szabad véleménynyilvánítási joga mely esetekben és milyen módon korlátozható; illetve adott ügyben a korlátozás alkotmányos-e.

- [31] 7. Az indítványozónak az Alaptörvény IX. cikk (2) bekezdésére vonatkozó, de az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdéséből kiinduló indokolása ugyanakkor nem hozható összefüggésbe az állított, saját jogsérelmével. Az Alaptörvény IX. cikk (2) bekezdése alapján Magyarország elismeri és védi a sajtó szabadságát és sokszínűségét, biztosítja a demokratikus közvélemény kialakulásához szükséges szabad tájékoztatás feltételeit. Ehhez képest az indítványozó e cikkekre vonatkozó indokolása nem terjed ki arra, hogy a sérelmezett bírói döntés miért és mennyiben korlátozza a sajtó szabadságát, sokszínűségét és miért nem biztosítja a demokratikus közvélemény kialakulásához szükséges szabad tájékoztatást.
- [32] Ez a hiányosság az Abtv. rendelkezései [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) és *e*) pont, valamint 27. §] és az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata alapján ezen indítványi elem érdemi elbírálásának akadályát képezi {vö. pl. 3473/2023. (XI. 7.) AB végzés, Indokolás [19]; továbbá 3019/2023. (I. 13.) AB végzés, Indokolás [23]-[24]; 3244/2022. (V. 18.) AB végzés, Indokolás [16]; 3548/2021. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [44]; 3149/2016. (VII. 22.) AB végzés, Indokolás [27]}.

IV.

- [33] Az indítvány nem megalapozott.
- [34] 1. Az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdése alapján „Mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához”. Az Alkotmánybíróság a 7/2014. (III. 7.) AB határozatában összegezte és megerősítette azt a gyakorlatát, „mely szerint a szólás- és sajtószabadság kettős igazolással bír, azaz az egyéni önkifejezés, illetve a politikai közösség demokratikus működése szempontjából egyaránt kulcsfontosságú. Az Alaptörvényben megerősített kettős igazolás pedig azt jelenti, hogy a véleményszabadságnak az alapjogok körében elfoglalt kitüntetett helyére vonatkozó értelmezés is változatlanul érvényes” (Indokolás [23]).
- [35] E határozat rámutatott, hogy „[a] sajtószabadság – amely felöleli valamennyi médiatípus szabadságát – a szólásszabadság intézménye. A sajtó ugyanis – tevékenységének egyre összetettebb és szerteágazóbb jellege mellett is – mindenekelőtt a véleménynyilvánításnak, a véleményformálásnak és a véleményalkotáshoz nélkülözhetetlen információszerzésnek az eszköze. A szólásszabadság kitüntetett jellege e tekintetben a sajtószabadságra is vonatkozik, és vonatkozik rá a szabadság kettős igazolása is: a sajtószabadság jelentőségét a szubjektív alapjog és a demokratikus közvélemény alkotmányos intézménye egyaránt igazolja. Az Alaptörvény IX. cikk (2) bekezdése ennek megfelelően a sajtószabadság elismerése mellett a demokratikus közvélemény kialakulásához szükséges szabad tájékoztatás feltételeinek biztosításáról is rendelkezik” (Indokolás [40]).

- [36] Az Alaptörvény szóhasználata alapján (*mindenkinek* joga van a véleménynyilvánítási szabadsághoz) egyértelmű, hogy ez az alapjog a fogvatartottakra is kiterjed. Az Alaptörvényből nem vonható le olyan következtetés, hogy a fogvatartottat eleve nem illeti meg a véleménynyilvánítási szabadság.
- [37] Kétségtelen viszont, hogy ezen alapjog alkotmányos birtoka nem jelenti egyben gyakorlásának feltétel nélküli korlátlanóságát.
- [38] Az alkotmányos alapjogok között vannak olyanok, amelyeket a fogvatartás végrehajtása egyáltalán nem érinthet. A fogvatartás végrehajtása miatti alapjogkorlátozás alkotmányosságát az Alkotmánybíróság jelen ügyben is a gyakorlatában kialakított, az ún. szükségességi teszt alapján ítéli meg, ami értelemszerűen mérlegelést, érdekmérlegelést jelent, feltételez.
- [39] Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésébe foglalt és az Alkotmánybíróság gyakorlatában kimunkált szükségességi-arányossági teszt alapján az Alaptörvényben biztosított alapvető jogot érintő korlátozás akkor felel meg az Alaptörvénynek, ha másik alapvető jog vagy szabadság védelme vagy érvényesülése, illetve egyéb alkotmányos érték védelme más módon nem érhető el, tehát a korlátozás feltétlenül (vagyis elkerülhetetlenül) szükséges valamely alapvető jog érvényesülése vagy alkotmányos érték védelme érdekében.
- [40] Az alapjog korlátozásának alkotmányosságához ezen túlmenően szükséges az is, hogy a korlátozás megfeleljen az arányosság követelményeinek: az elérni kívánt cél fontossága és az ennek érdekében okozott alapjog-sérelem súlya megfelelő arányban legyenek egymással. A jogalkotó a korlátozás során köteles az adott cél elérésére alkalmas legenyhébb eszközt alkalmazni, és nem szabad érintenie az alapjog lényeges tartalmát {vö. 3/2014. (I. 21.) AB határozat, Indokolás [61]; 879/B/1992. AB határozat, ABH 1996, 397, 401.}.
- [41] Az alapjog korlátozása beavatkozás, aminek lehetősége pedig – értelemszerűen – részint a jog, részint pedig a jog alkalmazója általi. Ebben a jogalkotó és a jogalkalmazó felelőssége közös, de nem azonos. A jog alkalmazója számára felelősség, hogy felismerje, hogy a jog szerinti döntése alapjog korlátozás, s ennek ismeretében adjon számot a döntése indokairól.
- [42] 2. A szabadságvesztésre ítélt jogai törvényi korlátozásának eltérő, ám a Bvtv. alapján világos rendje van.
- [43] A Bvtv. 118. § (1) bekezdése rendelkezik arról, hogy az elítélt elveszti a személyi szabadságát.
- [44] A Bvtv. 119. §-a rendelkezik azokról a jogokról, amelyek korlátozhatóak.
- [45] A Bvtv. 120. §-a kifejezetten rendelkezik arról a jogról (a véleménynyilvánítási jogról), aminek korlátozhatósága konkrét törvényi ok alapján lehetséges.
- [46] A Bvtv. 121. §-a rendelkezik azokról a jogokról, amelyek gyakorlása a szabadságvesztés végrehajtása alatt szünetel.

- [47] Végül a Bvtv. 154. § (1) bekezdés rendelkezik azokról a jogokról, amelyek a végrehajtás alatt időlegesen (maximum 10 nap időtartamra) teljesen vagy részlegesen felfüggeszthetők. E körbe tartozó a büntetés-végrehajtási szervezeten belüli fogvatartotti fórumon való véleménynyilvánítás [vö.: 122. § o) pont].
- [48] Megemlítendő, hogy a Bvtv. – letartóztatás végrehajtásáról szóló – XXIX. Fejezetén belül van rendelkezés a letartóztatott személy nyilatkozattételéről, ami eszerint "a letartóztatott nyilatkozattétele vagy nyilatkozatának közzététele a Bv. intézet rendje és biztonsága, valamint a büntetőeljárás eredményessége érdekében korlátozható [Bvtv. 406. § (3) bekezdés]. Ami tehát az elítélthez képest szűkebb terjedelmű korlátozás, vagyis tágabb lehetőség a véleménynyilvánításra.
- [49] 3. Az elítélt nyilatkozattétele vonatkozásában a korlátozás eljárási mikéntje alapvetően kétféle. [vö.: Bvtv. 124-125. §]
- [50] Részint, ha az országos parancsnok a nyilatkozattételt eleve megtagadja, akkor erről határoz, amivel szemben bírósági felülvizsgálati kérelmet nyújthat be az elítélt.
- [51] Részint pedig, ha az országos parancsnok engedélyezi a nyilatkozattételt (ez esetben erről határozatot nem hoz), ám időközben ellenőrizheti a nyilatkozat tételét, azt megszakíthatja, figyelmeztethet, aminek be nem tartása esetén a közzé tételt megtagadhatja; ez esetben határozattal dönt, ami ellen bírósági felülvizsgálatnak lehet helye.
- [52] Ha az egyébként engedélyezett – időközben meg nem szakított – nyilatkozattétel megtörtént, akkor az országos parancsnok engedélye kell annak közzétételéhez. Ha az országos parancsnok a közzétételt megtagadja, akkor ez ellen bírósági felülvizsgálatnak van helye.
- [53] 4. A büntetés-végrehajtási szervezet az államnak a társadalom érdekében fennálló alkotmányos kötelezettségét teljesíti. Az Alaptörvényben egyébként külön nem nevesített büntetés-végrehajtásnak, a büntetés-végrehajtási szervezetnek a társadalom, s azon belül a fogvatartottak iránt egyaránt feladatai és kötelezettségei vannak. A büntetés-végrehajtási szervezet a fogvatartás intézményi záloga, letéteményese, s felelőssége a fogvatartás belső intézményi rendjének és biztonságának fenntartása, ami pedig feltétele a büntetések és az intézkedések céljainak megvalósításának.
- [54] A fogvatartott véleménynyilvánítási szabadsága gyakorlásának, illetve ehhez fűződő jogának megkülönböztetése, a fogvatartott és a média kapcsolatának sajátossága a fogvatartottak és a társadalom szabad tagjai között meglévő, tényleges helyzet alapján meglévő természetes s valóságos – értelemszerűen az előbbieket jogsértő magatartására, illetve e magatartás megalapozott gyanújára visszavezethető – eltérése alapszik.
- [55] 5. A fogvatartást végrehajtó szervezetnek a rendeltetés szerinti feladatai által meghatározott intézményi, működési és biztonsági érdekei szükségessé teszik a

fogvatartott és a média közötti kapcsolat ellenőrizhetőségét, megismerhetőségét. A véleménynyilvánítási szabadság alkotmányos értékéből azonban az következik, hogy a véleményadás, továbbá megismert tartalmú közlés csak akkor legyen visszatartható, amikor annak a nyilvánosságra kerülése súlyos következményre vezetne.

- [56] A Bv.tv. 120. §-a elismeri a fogvatartottak véleménynyilvánítási szabadságát, viszont annak gyakorlásához feltételeket fűz, illetve korlátokat állít.
- [57] A büntetés-végrehajtás rendjéhez, rendjének megtartásához, rendjének fenntartásához, rendjének védelméhez alkotmányos érdek fűződik. Ezen érdek szolgálata a véleménynyilvánítási szabadság korlátozásának legitim alapja.
- [58] Kétségtelen ugyanakkor, hogy e korlátozás – alapjogra vonatkozó mivolta, s ennek folytán – jelentősége miatt mind a szabályozás tekintetében, mind a konkrét jogalkalmazói döntések esetében vizsgálendő, hogy az alapjog gyakorlásához avagy korlátozásához fűződik-e erősebb érdek.
- [59] A véleménynyilvánítási szabadság feltétel nélküli korlátozása éppúgy nem lenne összhangban az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésével, mint a véleménynyilvánítási szabadság feltétlen korlátlan gyakorlása.
- [60] 6. A véleménynyilvánítási szabadság biztosítását a magyar államra kötelezővé tevő nemzetközi egyezmények, így az 1976. évi 8. törvényerejű rendelettel kihirdetett Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya (a továbbiakban: Egyezségokmány), valamint az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett Egyezmény (a továbbiakban: Egyezmény) meghatározzák a véleménynyilvánítási szabadság korlátozhatóságának tartalmi feltételeit.
- [61] 6.1. Az Egyezségokmány 19. Cikkének 3. bekezdése szerint a szabad véleménynyilvánítás tartalmaként „a 2. bekezdésében meghatározott jogok gyakorlása különleges kötelességekkel és felelősséggel jár. Ennélfogva az bizonyos korlátozásoknak vethető alá, ezek azonban csak olyanok lehetnek, amelyeket a törvény kifejezetten megállapít és amelyek a) mások jogainak vagy jó hírnevének tiszteletben tartása, illetőleg b) az állambiztonság vagy a közrend, a közegészség vagy a közkereskedés védelme érdekében szükségesek”.
- [62] 6.2. Az Egyezmény 10. Cikkének 2. pontja előírja: „E kötelezettségekkel és felelősséggel együtt járó szabadságok gyakorlása a törvényben meghatározott olyan alakszerűségeknek, feltételeknek, korlátozásoknak vagy szankcióknak vethető alá, amelyek szükséges intézkedéseknek minősülnek egy demokratikus társadalomban a nemzetbiztonság, a területi integritás, a közbiztonság, a zavargás vagy bűncselekmény megelőzése, a közegészség vagy az erkölcsök védelme, mások jó hírneve vagy jogai védelme, a bizalmas információ közlésének megakadályozása, a bíróságok tekintélyének és pártatlanságának fenntartása céljából.”

- [63] 6.3. Az Alkotmánybíróság áttekintette az Emberi Jogok Európai Bíróságának (a továbbiakban: EJE) joggyakorlatát.
- [64] A Bíróság határozataiban visszatérően emlékeztet arra, hogy a véleménynyilvánítás szabadsága a demokratikus társadalom egyik lényeges vonása, és nemcsak olyan információkra vagy eszmékre alkalmazandó, amelyek kedvezően fogadtatnak, avagy amelyeket ártatlannak vagy közömbösnek tekintenek, de azokra is, amelyek támadnak, sokkolnak vagy nyugtalanítanak. A véleménynyilvánítás szabadsága alóli kivételeket szűken kell értelmezni és a korlátozásoknak meggyőző módon kell megalapozottnak lenniük.
- [65] A Bíróság álláspontja szerint az elítéltek levelezésének ellenőrzése önmagában nem összeegyeztethető az Egyezményel; a levelek visszatartása azonban a demokratikus társadalomban csak akkor minősíthető szükségesnek, ha a hatósági beavatkozás nyomós társadalmi szükségletből történik és arányban van az elérni kívánt törvényes céllal (v.ö.: Eur. Court H.R. Silver and Others v. United Kingdom judgment of 25 March 1983, Series A no. 61.).
- [66] Ugyanakkor a Bíróság elismeri, hogy figyelemmel kell lenni a börtönbüntetés szokásos és ésszerű igényeire is. A „zavargás vagy bűncselekmény megelőzése” például a beavatkozás szélesebb eszköz-rendszerét is igazolhatja az elítéltek esetében, mint a szabad embereknél (Eur. Court H.R. Golder v. United Kingdom judgment of 21 February 1975, Series A no. 18.).
- [67] A hatósági beavatkozás fokozottabban megengedhető a bűncselekmény megelőzése érdekében az előzetes letartóztatottnál is, mivel nagyobb az összebeszélés kockázata (Eur. Court H.R. Schönberger and Durmaz v. Switzerland judgment of 24 May 1988, Series A no.137., § 25).
- [68] Lényegében ugyanezeket az elveket alkalmazta a Bíróság más hasonló ügyekben is (Eur. Court H.R. Campbell and Fell v. United Kingdom judgment of 28 June 1984, Series A no. 80.; Eur. Court H.R. Boyle and Rice v. United Kingdom judgment of 27 April 1988, Series A no.131.; Eur. Court H.R. McCallum v. United Kingdom judgment of 30 August 1990, Series A 183.; Eur. Court H.R. Campbell v. United Kingdom judgment of 25 March 1992, Series A no. 233.).
- [69] A Reeve v. Netherlands ügyben hozott elutasító határozatban (No. 14869/89, 8/6/1990) a Bizottság megállapította, hogy az elítélt és a média közötti kapcsolatfelvétel megtagadása az elítélt véleménynyilvánítási szabadságának korlátozását jelenti. A Bizottság hangsúlyozta: egyensúlyt kell teremteni a társadalom érdeke és az elítélt azon jogának korlátozása között, hogy információt közöljön. Az adott ügyben az engedély megtagadását a börtön rendjének fenntartása érdekében, és a „zavargás megelőzése” céljából – a demokratikus társadalomban is – szükséges beavatkozásként ismerte el. [közölt esetek vö. 13/2001. (V. 14.) AB határozat Indokolás III/2.1-2.2., ABH 2001, 177, 190]

- [70] Az EJEB a Hogefeld v. Németország ügyben (Hivatkozási szám: 35402/97, 2000. január 20.) nem tartotta befogadhatónak a terrorista cselekmények miatt elítélt személy panaszát, akinek az interjúadási lehetőségét megtagadták. Az EJEB arra következtetett, hogy az állam mérlegelési szabadságába tartozik, hogy milyen egyensúlyt biztosít a véleménynyilvánítási szabadság és a demokratikus társadalom legitim önvédelme között, és amennyiben „káros eszméket” terjeszt vagy bűncselekményre hívna fel másokat, a korlátozás megengedhető. Az EJEB ugyanakkor tartalmi alapjogi vizsgálatnak vetette alá, hogy az állam mérlegelési eredménye összhangban van-e az Egyezmény 10. cikkével.
- [71] A Schweizerische Radio- und Fernsehgesellschaft Srg v. Svájc ügyben (Hivatkozási szám 34124/06, 2012. szeptember 21.) egy nagy érdeklődésre számot tartó ügy kapcsán akartak interjút készíteni egy elítélttel, amit megtagadtak, a rend és a biztonság fenntartásának szükségességére hivatkozva. Az eljáró bíróságok a börtön rendjének megzavarását, a többi rab magánszférájának védelmét elfogadták a véleménynyilvánítási szabadsága korlátozása lehetséges okaként, de az EJEB az Egyezmény 10. cikkének sérelmét állapította meg. Az EJEB a sérelem okaként azt jelölte meg, hogy az eljáró bíróság elmulasztotta mérlegelni a véleménynyilvánítási szabadság és a börtön rendjéhez fűződő közérdek szempontjait [65].
- [72] Az EJEB álláspontja szerint az Egyezmény 10. cikkének sérelmét jelentette adott ügyben, hogy a hatóságok elkoboztak és megsemmisítettek egy többszáz oldalas kéziratot, amelyet egy fogvatartott újságíró írt a fogvatartása alatti élményeiről, az országa elmúlt húsz évének fejlődéséről s meghatározott személyekről és eseményekről. (Zayidov v. Azerbajdzsán, Hivatkozási szám 5386/10., 2022. június 24.).
- [73] 6.4. Az EJEB gyakorlatából kitűnően egyértelmű, hogy a véleménynyilvánítási szabadságot a fogvatartás ténye nem zárja ki, viszont a joggyakorlat általában legitim korlátozásnak fogadja el a bűncselekmények áldozatainak emlékét és a börtön rendjét (Nilsen v. Egyesült Királyság, Hivatkozási szám 36882/05., 2010. március 9.) a tartalmi érdekmérlegelés azonban minden esetben feltétele annak, hogy a korlátozás megfeleljen az Egyezmény 10. cikkének.
- [74] Az EJEB joggyakorlata több legitim indokot is elfogad a fogvatartott véleménynyilvánítási szabadsága korlátozásához, viszont a tartalmi mérlegelés (még pontosabban a tartalmi érdekmérlegelés) elmaradása egyértelműen az Egyezmény 10. cikkének sérelmét eredményezi.
- [75] Minden alkotmányos alapjog tekintetében alapkérdés, hogy azokat lehet-e, illetve milyen feltételekkel lehet megszorítani, korlátozni. A véleménynyilvánítási szabadság esetén ez a kérdés kiemelt jelentőséget kap, mivel a demokratikus társadalom alapvető értékei közé tartozik.
- [76] A szabad véleménynyilvánítás jogának kitüntetett szerepe ugyan nem vezet arra, hogy e jog korlátozhatatlan lenne, ám mindenképpen azzal jár, hogy a véleménynyilvánítás szabadságának, illetve ahhoz fűződő jognak valójában igen

kevés joggal szemben kell csak engednie. A véleménynyilvánítási szabadság – mint alkotmányos alapjog – magas értéktartalmából következik, hogy a korlátozás alapjául szolgáló érdeksérelemnek súlyosnak kell lennie.

- [77] Az Alaptörvény a szabad kommunikációt – egyéni magatartást és társadalmi folyamatot – biztosítja. Az egyéni véleménynyilvánítás, a saját törvényei szerint alakuló közvélemény, és ezek kölcsönhatása folytán a minél szélesebb tájékozottságra épülő egyéni véleményalkotás lehetősége az, ami alkotmányos védelmet élvez.
- [78] 7. Jelen ügyben az Alkotmánybíróságnak abban kellett döntenie, hogy amikor az adott ügyben a támadott határozatot meghozó bíróság helybenhagyta a BvOP – az indítványozó nyilatkozattételi kérelmét elutasító, s nyilatkozattételét megtagadó – határozatát, akkor az ügy alapjogi jelentőségét felismerve, az alapjog alkotmányos tartalmával összhangban döntött-e.
- [79] 8. Lényeges szempont, hogy mit kell érteni a bv. intézet rendje és biztonsága, valamint a bűnöző életmód népszerűsítése címén, ami egyaránt törvényi alapja, illetve törvényi alapja lehet a nyilatkozattétel megakadályozásának, s ekként beavatkozó, korlátozó oka a véleménynyilvánítás szabadságának.
- [80] A bv. intézet rendje és biztonsága nem definitív, illetve nem normatív fogalom.
- [81] A Bvtv. 3. § 17. pontja szerint „17. végrehajtás rendje: a büntetések és a kényszerintézkedések végrehajtására vonatkozó jogszabályok és ezeken alapuló normatív utasítások érvényesülésének összessége, amely biztosítja a büntetés-végrehajtási feladatok zavartalan ellátását, valamint az elítéltek és az egyéb jogcímen fogvatartottak jogainak érvényesülését és kötelezettségeinek teljesítését.”
- [82] A Bvtv. 5. § (1) szerint „A büntetés, az intézkedés, a kényszerintézkedés és a szabálysértési elzárás végrehajtása, valamint az utógondozás az állam feladata. Az elítélttel és az egyéb jogcímen fogvatartottal szemben a törvényben meghatározott joghátrányok az ügydöntő határozatban, illetve az egyéb határozatban foglaltak szerint – az ott meghatározott tartamban és tartalommal – érvényesíthetők.”
- [83] Az 1995. évi CVII. tv. 1. § szerint „(1) A büntetés-végrehajtási szervezet (a továbbiakban: bv. szervezet) a külön törvényben meghatározott szabadságelvonással járó büntetéseket, intézkedéseket, büntetőeljárás kényszerintézkedéseket, a szabadságvesztésből szabadultak utógondozását, valamint a büntetés-végrehajtási pártfogó felügyelői feladatokat végrehajtó állami, fegyveres rendvédelmi szerv.
- [84] (2) A bv. szervezet a feladatainak törvényes ellátásával járul hozzá a közrend és a közbiztonság erősítéséhez.”
- [85] Rend az, amikor a dolog minden része meghatározott helyén van, s kijelölt funkcióját (rendeltetését) végzi. Törvényes rend az, ami az alkotmányos úton hozott törvényeken nyugvó, s ennél fogva válik a megvédéséhez fűződő érdek védendővé.
- [86] A bv. rendje és biztonsága a közrend és közbiztonság egy eleme, összetevője; a büntetés-végrehajtás intézményi egésze és valamennyi része vonatkozásában az

alkotmányos úton létrejött jogszabályokon nyugvó (működési) rend, mely a maga egészében, illetőleg oly részeiben esik védelmi érdek körébe, amelyek nélkül a rend tovább nem állhatna fenn. Másképpen szólva, ami nélkül nem lenne képes a feladata szabta szabály szerint működni, rendeltetését teljesíteni, betölteni.

- [87] A biztonság fogalma a rend fogalmával összefüggő. A szabályozottság értelme éppen az, hogy általa a működés, a rendeltetésszerű működés egyben biztonságos. Biztonságos mert nem kockázatos, nem jelent kockázatot, nem válik kitétnék közvetlen veszélynek. Közvetlen veszélynek kitétséggel pedig szintén azt jelenti, hogy a rendeltetésszerű működés valamely részében, avagy egészében nem lenne képes a rendeltetés szerint funkcionálni.
- [88] 9. Nem vitatott, hogy legitim érdekből a fogvatartottak véleménynyilvánítási szabadsága korlátozható.
- [89] Az azonban alkotmányossági kérdés, hogy milyen okokból kerülhet sor a véleménynyilvánítási szabadság korlátozására, és hogy milyen eljárásban döntenek az egyedi ügyben a szólás megengedhetőségéről vagy korlátozásáról.
- [90] Az Alaptörvényből, és a büntetőjogi tárgyú jogszabályokból sem következik, miszerint a fogvatartott sajtóval való kapcsolatának korlátozása eleve a büntetés része lenne. Önmagában az elítélt elkövetett cselekményének tárgyi súlya nem szolgálhat alapul a véleménynyilvánítási szabadság korlátozásának.
- [91] Az ilyen jogkorlátozás alkotmányosságának záloga, hogy annak alapja nem (nem lehet) önmagában a múltbeli (elítéléssel lezárt) büntetőügy, mivel a jogkorlátozás nem a büntetőjogi főkérdésről (a felelősségről és büntetésről) döntés része.
- [92] A jogkorlátozás alapja az ezutáni, jövőbeni kockázat, valamely jövőbeni nemkívánatos esemény, hatás veszélye. E vonatkozásban ugyanakkor van jelentősége a lezárt büntetőügynek, de csupán mint olyan adatnak, ami más mellett nyilvánvaló mérlegelhető alapja lehet az arra való következtetésnek, hogy a jogkorlátozás indokoltsága szükséges és célszerű. Mint olyan adat, ami kétségtelen az érintett jellemzője, alapvetően a személyében rejlő körülményként.
- [93] A veszély – értelemszerűen – jövőbeliség, jövőbeni kategória. Ehhez képest a bíróság – szintén értelemszerűen – nem csupán olyan körülményre, okra alapozhatja a kockázat, veszély indokoltságáról való döntését, ami a bizonyosság erejével megállapítható.
- [94] Elvárás viszont, hogy a bíróságnak minden esetben egyfelől rögzítenie kell konkrét, az eljárásban felmerült s jelentőséggel bíró adatot, másfelől abból megalapozott és az adott (érintett) személyre konkretizált következtetést kell vonnia a korlátozás alapját képező törvényi okra s egyben a kiküszöbölendő veszély meglétére.
- [95] Elvárás, hogy a bíróság döntése ne csupán feltételezésen, hanem olyan adaton alapuljon, melynek megléte (nem ténybelisége, hanem tényszerűsége) a döntés időpontjában más adattal alátámasztott, ésszerű érveléssel indokolt, igazolt, s ezáltal

okszerű következtetés vonható arra, hogy a jogkorlátozás alkalmazása legitím érdekből és adott személy (érintett) szabadsága ellenében szükséges és célszerű.

[96] Ez a tartalmi érdekvizsgálat, miáltal a bírósági döntés alkotmányosságának helyénvalósága vizsgálható, elvégezhető, s megítélhető.

[97] A bírói döntés, a bíró – törvények alapján hozott – belátása szerinti döntés lényege, hogy mérlegelésen, szabad mérlegelésen alapul; amiről viszont a bírónak számot kell adnia. A bíró belátásán alapuló döntés alapja nem a bíró jövőbelátása.

[98] 10. A korlátozással védendő értékek meghatározása során a jogalkotónak széles mérlegelési lehetősége van. A jogalkalmazó feladata az, hogy az egyedi ügy sajátosságai alapján ítélje meg, hogy a véleménynyilvánítási szabadság gyakorlásához vagy korlátozásához fűződik-e erősebb alkotmányos érdek. E mérlegelésnek és a határozat indokolásának kiváltképp részletesnek kell lennie olyan esetben – mint jelen ügyben –, amikor a fogvatartott jövőbeli (lehetséges) válaszai indokolják a kérelem megtagadását. A mérlegelés elmaradása ugyanis az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésének a sérelmét eredményezi.

[99] 11. Az iratokból – kitűnően – a következők állapíthatók meg.

[100] A bíróság támadott döntése megállapítja, hogy a fogvatartottat megillető nyilatkozattételi jog – a véleménynyilvánítás szabadságához hasonlóan – korlátozottan érvényesülő jog, a véleménynyilvánítás szabadságának kereteit a büntetés-végrehajtási intézet rendje és biztonsága jelöli ki.

[101] A bíróság vizsgálta, hogy az interjú leállítása, vagy a közzététel utólagos megtagadása alkalmas eszköz lenne-e. A végzés indokolása szerint nem támogatandó, hogy az elítélt szubjektív belátásán alapuló véleménye a kérdésekben foglalt történésekről a sajtó útján nyilvánosságra kerüljön, s ezért egyéb korlátozás nem lett volna alkalmas a veszélyeztető helyzet elkerülésére.

[102] A megtiltás indokaként a bíróság végzése megállapította, hogy a BvOP határozata – a jövőbeni interjú során felteendő kérdések ismeretében (tehát tényszerűség alapján) – részletes indokát adta annak, hogy a többféle témát felölelő kérdésekre való válaszadás, s interjú feldolgozása és közzététel milyen veszéllyel járhat (azaz a bűnözői életmód népszerűsítésére lehet alkalmas).

[103] A bíróság a BvOP határozatának indokolását kiegészítette azzal, hogy a fogvatartottat jogerősen életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélték minősített emberölés büntette és lőfegyverrel, lőszerral visszaélés büntette miatt. Figyelemmel arra, hogy az elítélt jogerős ítéletében milyen elkövetési módon és körülmények között, valamint milyen okból követte el a bűncselekményét, az elítélt tapasztalatáról, életviteléről, pályafutásáról való nyilatkozattétele az ilyen jellegű tevékenységek népszerűsítése, a bűnözői életmód népszerűsítésének minősül, arra alkalmas, melynek megakadályozása a törvény szerinti kötelezettsége a bv. intézetnek.

- [104] Kétségtelen, hogy ez az elítélttel való jövőbeni interjú feltenni szándékolt kérdései ismeretében dönthető el, s – az iratokból kitűnően – kétségtelen, hogy a BvOP (s ehhez képest az eljáró bíróság) ezen ismeret birtokában volt.
- [105] Másképpen szólva a jövőbeni interjú során felteendő kérdések tartalmi ismerete alapulvételével – értelemszerűen – az olyan válaszadás kockázata, veszélye is reális, fennálló, aminek esetében következtetési alapja van a korlátozás törvényi okának megállapítására.
- [106] Ehhez képest a fogvatartott vonatkozásában a bv. intézet zavartalan rendjének fenntartásához, a kiszabott büntetés legszigorúbb keretek között történő végrehajtásához fűződő érdek kiemelt jelentőségű, amely meghaladja az elítélt nyilatkozattételhez való jogát.
- [107] 12. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a bíróság ekként vizsgálta, mérlegelte s szükséges és elégséges indokát adta annak, miért nem engedélyezhető a nyilatkozattétel. Következésképpen eleget tett az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdéséből eredő követelményeknek.
- [108] Ugyanakkor rögzíti az Alkotmánybíróság, hogy a büntetés-végrehajtási bíró ilyen határozata esetében is elvárás, hogy annak tartalmából megismerhető legyen az indítványozó álláspontjára vonatkozó s jogi jelentőséggel bíró válasz és annak helyénvalósága. Ez valójában minden bírói határozattal szemben elvárás. S adott esetben igényelheti a megelőző határozat indokolásának a bírói döntésben való részletező megjelenítését. Ezáltal válik ugyanis tartalmi szempontból teljesítettnek a BvOP határozatának a bíróság általi felülvizsgálata.
- [109] Kétségtelen ugyanakkor, hogy ezen felülvizsgálatot a bíróság iratok alapján végzi, a felülvizsgálati kérelmet az iratok alapján bírálja el [Bvtv. 24. § (5) bekezdés, 50. § (1) bekezdés b) pont, 74. § (1) bekezdés].
- [110] Ehhez képest perjogi szempontból kétségtelen, hogy az ilyen bírói döntés a helybenhagyás esetén valójában magában foglalja a BvOP döntésének ténybeliségét. Vagyis e két határozat – helybenhagyás esetén – ténybelileg és megítélésében osztozik a felülvizsgálati döntés jogi tartalmán.
- [111] Jelen ügyben a bírói határozat szükséges és elégséges mértékben tartalmazta azokat a lényeges és jelentőséggel bíró megállapításokat, amelyek az indítványozó helyzetére vonatkozó döntéshez elégségesek.
- [112] Ehhez képest bár érvényességi hibát nem eredményezhet, ugyanakkor – éppen a korábban kifejtettek mentén – indokolt, hogy ilyen bírói határozat indokolása visszautalás, vagy visszahivatkozás avagy tartalmi megjelenítés útján számot adjon a hozzá felülvizsgálat végett érkezett ügy előzményi döntéséről, megítéléséről, rögzítse azok jogi jelentőséggel bíró tényszerű adatait.
- [113] Ennek indokoltsága azon alapul, hogy minden bírósági határozat esetében elvárás a határozat megalapozottsága, amiből a jogkövetkeztetés vonható.

[114] Egy bírói határozat esetében értelemszerűen meghatározó, hogy milyen jogi eljárásban születik. Ugyanakkor bármely jogi eljárás esetében nyilvánvaló elvárás, hogy ne szülessen bírói döntés bizonyítás nélkül (még ha a bizonyítás nem is feltétlen a hagyományos, hétköznapi értelemben ténybeli, személybizonyítás, hanem adott esetben tárgyi értelemben fogható fel; azaz a jogkövetkeztetés ne önmaga indoka legyen).

[115] Másképpen fogalmazva a döntési jogkör megléte minden esetben feltételezi a felülbírálati jogkört, ami az adott ügyben a döntéshez alapul veendő körülmények vizsgálatát, mérlegeléshez előkészítését jelenti.

[116] 13. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a támadott döntés nem sérti az indítványozó Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésében rögzített jogát. Amikor jelen ügyben a támadott határozatot meghozó bíróság megtagadta a fogvatartott nyilatkozattételét, akkor az ügy alapjogi jelentőségét felismerve, az alapjog alkotmányos tartalmával összhangban döntött.

[117] 14. Ekként az Alkotmánybíróság az indítványozó alkotmányjogi panaszát elutasította.

Budapest, 2025. április 29.

Dr. Horváth Attila s. k.,
az Alkotmánybíróság elnökhelyettese

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Patyi András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Réka s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [118] Egyetértve a határozat rendelkező részével, a bírói döntés alaptörvényellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítvány elutasítását támogattam. Úgy vélem ugyanakkor, hogy a határozat indokolása adós maradt az alapvető jogok korlátozására irányadó szükségesség-arányosság teszt teljeskörű kifejtésével.
- [119] A konkrét ügyben az Alkotmánybíróság feladata – az indítványból fakadó mandátumához mérten – az Abtv. 27. §-ára alapított eljárásban az volt, hogy megvizsgálja: a fogvatartottnak az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésében meghatározott szabad véleménynyilvánításhoz való jogát a Szegedi Törvényszék 5.Bv.908/2023/3. számú végzése az Alaptörvénnyel összhangban korlátozta-e. Ennek érdekében az Alkotmánybíróságnak a támadott bírósági döntést az Alaptörvény követelményrendszerével kellett összevetnie. Ezen összevetés alapja pedig – miként arra a határozat is utal – az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében foglalt szükségesség-arányosság teszt volt.
- [120] 1. Az Alkotmánybíróság gyakorlatában kimunkált és az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében rögzített teszt előírja, hogy: „[a]lapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.”
- [121] A teszt elemeire figyelemmel az alkotmánybírósági vizsgálatnak jelen ügyben is választ kellett adnia arra, hogy a konkrét alapjogi korlátozás
- alapvető jogot érint-e,
 - más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében történik-e,
 - a feltétlenül szükséges mértékű-e,
 - az elérni kívánt céllal arányos-e.

- [122] Ehhez mérten a konkrét alkotmánybíróági eljárásban a kérdés az volt, hogy a Bv. tv. szabályozási keretében a bíróság az indítványozó véleménynyilvánításhoz való joga korlátozásával az Alaptörvénnyel összhangban élt-e.
- [123] 2. A szükségesség-arányosság teszt első elemeként a határozat állást foglalt arról, hogy a véleménynyilvánításhoz való alapjog a fogvatartottakra is kiterjed, és a támadott bírósági határozat az indítványozó ezen alapjogát korlátozta.
- [124] A teszt második elemeként a határozat indokolása rámutat, hogy *„a büntetés-végrehajtás rendjéhez, rendjének megtartásához, rendjének fenntartásához, rendjének védelméhez alkotmányos érdek fűződik. Ezen érdek szolgálata a véleménynyilvánítási szabadság korlátozásának legitim alapja.”* Nem tulajdonított ugyanakkor kellő jelentőséget a határozat indokolása annak, hogy a konkrét ügyben a BVOP a korlátozás indokaként kizárólag a Bv. tv. 120. § (2) bekezdés e) pontjában foglalt okra hivatkozott. Eszerint a fogvatartott esetében a vélemény nyilvánosságra hozatala a bűnöző életmód népszerűsítésének megakadályozása érdekében korlátozható. Így a korlátozás legitim alapja volt a konkrét esetben az a társadalmi érdek is, amely a bűnöző életmód népszerűsítésének a megakadályozásához fűződik.
- [125] Mindezt követi az alapjogi teszt értelmében a korlátozás szükségességének és arányosságának a vizsgálata. E körben a határozat indokolása kiemeli, hogy a *„véleménynyilvánítási szabadság esetén ez a kérdés kiemelt jelentőséget kap, mivel a demokratikus társadalom alapvető értékei közé tartozik.”* Ezt követően ugyanakkor a határozat indokolása azt állapítja meg, hogy az adott ügyben a bírói határozat szükséges és elégséges mértékben tartalmazta azokat a lényeges és jelentőséggel bíró megállapításokat, amelyek az indítványozó helyzetére vonatkozó döntéshez elégségesek. Nem fejtette ki azonban a határozat ezzel együtt azt, hogy melyek voltak a szükségesség és az arányosság vizsgálatának az alapjogi szempontjai.
- [126] Ugyanakkor hangsúlyozni szeretném, hogy a határozat rendelkező része helytálló megállapítást tartalmaz, a konkrét bírósági döntés megsemmisítésének nem volt helye. Erre vonatkozó indokaim az alábbiak.
- [127] 3. Az Alkotmánybíróóság korábbi döntésében már állást foglalt arról, hogy *„[a] fogvatartottak sajtónyilatkozatainak előzetes engedélyezési eljáráshoz kötése kettős korlát: egyszerre jelenti a fogvatartottak közlési jogának és a média szabadságának, ezen keresztül pedig a társadalom tagjai információhoz való jogának korlátozását. Ez mindkét esetben a véleménynyilvánítási szabadságon belül is a demokratikus társadalom szempontjából olyan kiemelkedő értékeket érinthet, amelyek az Alkotmánybíróóság részéről az alapjogi korlátozás szükségességének és arányosságának szigorú vizsgálatát indokolják.”* [13/2001. (V. 14.) AB határozat, ABH 2001, 177, 193.]
- [128] *„A fogvatartottak számára a média elérhetősége és a média útján történő megnyilvánulás lehetősége fontos szerepet tölthet be a börtön és a társadalom*

közötti kapcsolattartásban, a büntetés letöltése utáni beilleszkedésben, a társadalmi reintegráció elősegítésében. A médiakapcsolatnak jelentősége lehet a külvilág iránti érdeklődés fenntartásában, a személyiség, az önértékelés, az önbecsülés megőrzésében, a szabadságelvonással szükségképpen együtt járó kiszolgáltatottsági érzés csökkentésében, esetenként a felbomló családi kötelékek és egyéb szociális kapcsolatok pótlásában vagy helyreállításában. [...] A média szabadságának a büntetés-végrehajtással összefüggésben különleges jelentőséget ad, hogy az állami büntető hatalom tényleges érvényesülésének a nyilvánosság előtt jórészt elzárt területéről tudósít. [...] Ugyanakkor figyelemmel kell lenni arra, hogy a büntetés-végrehajtási szervezet az államnak a társadalommal szembeni alkotmányos kötelezettségét teljesíti a szabadságelvonással járó büntetések és intézkedések [...] ellátásával.” [13/2001. (V. 14.) AB határozat, ABH 2001, 177, 194.] Rámutatott az Alkotmánybíróság arra is, hogy a büntetés-végrehajtási szervezetnek mind a társadalommal, mind pedig a fogvatartottakkal szemben feladatai és kötelezettségei vannak. A büntetés-végrehajtási szervezet felelőssége a fogvatartott-társadalom belső rendjének és biztonságának fenntartása, a büntetések és az intézkedések sajátos céljainak megvalósítása. [13/2001. (V. 14.) AB határozat, ABH 2001, 177, 194.]

[129] 3.1. A korlátozás szükségessége körében értékelendő tényezőként emelte ki az Alkotmánybíróság az utalt határozatában, hogy a fogvatartás önmagában nem lehet oka és alapja a véleménynyilvánítási szabadság és a sajtószabadság korlátozásának. Emellett rámutatott arra is, hogy „[a] fogvatartott véleménynyilvánítási szabadságának módosulása, a fogvatartott és a média kapcsolatának sajátossága a fogvatartottak és a társadalom szabad tagjainak tényleges helyzetében meglévő – természetesen az előbbiek jogsértő magatartására, illetve e magatartás alapos gyanújára visszavezethető – valóságos eltérése alapszik. A fogvatartást végrehajtó szervezetnek a feladatai által meghatározott intézményi, működési és biztonsági érdekei megkívánják és szükségessé teszik a fogvatartott és a média közötti kapcsolat bizonyos fokú ellenőrzését, aminek menetében a büntetés-végrehajtási szervezet tagja megismeri a nyilvánosságnak szánt közlés, információ tartalmát.”

[130] Álláspontom szerint ezekre a tényezőkre az indítványozó esetében a BVOP és a bíróság is kellően figyelemmel volt. A korlátozást ugyanis már a BVOP sem az indítványozó elítélésével indokolta, hanem figyelemmel volt és vizsgálta a tervezett interjú tartalmát és hatásait. Ilyen módon az egyedi ügy konkrét körülményeit értékelve jutott arra a következtetésre, hogy az indítványozóval tervezett interjú „alkalmas lett volna annak látszatát kelteni, hogy a bűnözői életmód a szabadságvesztés büntetés dacára előnyös, mert jelentős befolyást eredményez és anyagi haszonnal is jár”. A bíróság a támadott végzésben ezen mérlegelésre utalt vissza, kiegészítve azt további szempontokkal: a konkrét elkövetési móddal és annak körülményeivel. Mindezen szempontok alapján pedig az alapjogi korlátozás meggyőződésem szerint szükségesnek minősült.

[131] Azt tehát, hogy az indítványozó nyilatkozattételének a megakadályozása szükséges volt, a büntetés-végrehajtási jogviszony keretében történő nyilatkozattétel sajátos szempontjai és annak az indítványozó esetében fennálló egyedi jellemzői megítélésem szerint igazolták.

[132] 3.2. Az alapjogi teszt értelmében, ha a korlátozás szükségessége igazolt, vizsgálni kell annak arányosságát is. A korlátozás akkor arányos, ha egyéb enyhébb eszközzel a korlátozás célja nem megvalósítható. Ilyen módon biztosítható, hogy az elérni kívánt cél fontossága és az ennek érdekében okozott alapjog-sérelem súlya megfelelő arányban legyenek egymással.

[133] Úgy vélem, hogy az arányosság körében az Alkotmánybíróságnak figyelemmel kellett volna lennie arra, hogy a Bv. tv. 124. § (5) bekezdése a véleményszabadság enyhébb korlátozását is lehetővé teszi (ellenőrzés, nyilatkozattétel megszakítása, nyilatkozat közzétételének megtagadása). Ezzel összefüggésben jelentőséget kellett volna tulajdonítani az alkotmánybírósági eljárásban annak is, hogy a BVOP határozat tanúsága szerint megvalósították ezen enyhébb eszközök alkalmazásának a vizsgálatát is. Annak eredményeként a BVOP határozata rögzíti, hogy az interjú által feltételezett hatásokat enyhébb korlátozások alkalmazásával nem tekintették megakadályozhatónak. A bíróság végzése ezzel összhangban szintén kiemeli, hogy az egyéb korlátozás, így az interjú leállítása, vagy a közzététel utólagos megtagadása nem lett volna alkalmas a veszélyeztető helyzet elkerülésére.

[134] Mindezek alapján álláspontom szerint az indítványozó esetében az alapjogi korlátozás arányossága is igazolást nyert.

Budapest, 2025. április 29.

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó alkotmánybíró párhuzamos indokolása

[135] Az alkotmányjogi panasz elutasításával egyetértettem, azonban az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése és az ahhoz fűzött alkotmánybírósági gyakorlat alapján annak indokolásában az alábbi szempontok hangsúlyozását tartom jelentősnek.

[136] A kifogásolt bírói döntés alkotmányossági vizsgálatának két lépésből kell állnia:

[137] 1. az indítványozó által tanúsított magatartás a hivatkozott alapjog védelmi körébe tartozik-e;

[138] 2. az ügyben eljáró bíróság az indítványozó alapjogát korlátozó jogszabály értelmezése során – az értelmezett jogszabályban foglalt legitim célra tekintettel – az

érintett alapjogot a szükséges mértékben és arányosan korlátozta-e. Szükséges a korlátozás, ha az a jogszabályban foglalt legitim cél érdekében történt és arányos, ha az eljáró bíróság – a konkrét ügy körülményeire tekintettel – egymással szemben mérlegelte az ütköző alapjogokat vagy alkotmányos értékeket és a kollízió feloldását (ha van korábbi AB gyakorlat: az Alkotmánybíróság gyakorlatában kidolgozott szempontrendszernek megfelelően) indokolta.

[139] A többségi indokolás az első kérdésre igenlő választ ad: „Az Alaptörvény szóhasználata alapján (mindenkinek joga van a véleménynyilvánítási szabadsághoz) egyértelmű, hogy ez az alapjog a fogvatartottakra is kiterjed. Az Alaptörvényből nem vonható le olyan következtetés, hogy a fogvatartottat eleve nem illeti meg a véleménynyilvánítási szabadság.”

[140] A többségi indokolás tartalmazza ugyan a szükségességi-arányossági tesznek a bírói jogértelmezés felülvizsgálatára kidolgozott változata néhány elemét, de egyes lépések kimaradtak.

[141] A többségi indokolás szerint a legitim célt a Bv.tv. 120. § (1) bekezdése tartalmazza: „A büntetés-végrehajtás rendjéhez, rendjének megtartásához, rendjének fenntartásához, rendjének védelméhez alkotmányos érdek fűződik. Ezen érdek szolgálata a véleménynyilvánítási szabadság korlátozásának legitim alapja.”

[142] Megjegyzem, hogy a konkrét ügyben a BvOP kizárólag a Bv.tv. 120. § (2) bekezdés e) pontjában foglalt okra hivatkozott, a kifogásolt bírói döntés ehhez képest a Bv.tv. 120. § (1) bekezdését is megjelölte döntése jogalapjaként. A Bv.tv. 120. § (1) bekezdése a véleménynyilvánítás formájáról szól, a (2) bekezdése pedig annak a tartalmáról. Ebből következően – véleményem szerint – az eljáró büntetés-végrehajtási bíró alaptalanul hivatkozott a Bv.tv. 120. § (1) bekezdésére. Álláspontom szerint a legitim cél megfelelő beazonosítása kulcsfontosságú, mivel ez képezi a szükségességi-arányossági teszt alapját, ehhez kell mérni ugyanis az alapjog-korlátozás szükségességét és arányosságát. Ez a jelen esetben sokkal inkább a bűnöző életmód népszerűsítése lehet.

[143] Helyesen utal véleményem szerint a többségi indokolás arra, hogy a véleményszabadság korlátozásának alapja valamilyen törvényben rögzített ok bekövetkeztének a veszélye, ami a konkrét ügyben a Bv.tv. 124. § (2) bekezdésében foglalt előzetes tiltást vont maga után, de ez a megállapítás végül nem jut szerephez az alapjog-korlátozás alkotmányosságának az értékelésénél. A rendelkező rész támogatása mellett is szükséges utalni arra, hogy – szemben a felülvizsgált bírói döntéssel – a Bv.tv. 124. § (5) bekezdése a véleményszabadság enyhébb korlátozását is lehetővé teszi (nyilatkozattétel megszakítása, nyilatkozat közzétételének megtagadása). Álláspontom szerint a szükségesség körében értékelni kellett volna ezen enyhébb korlátozást lehetővé tevő szabályok elvetését, azok indokát.

[144] Végül – véleményem szerint – annak ellenére, hogy a többségi indokolás utal arra, hogy a bírói döntés indokolásából ki kell derülnie, melyek voltak az arányossági

mérlegelés szempontjai, ebben a körben végül megelégszik annak megállapításával, hogy „a jövőbeni interjú során felteendő kérdések tartalmi ismerete alapulvételével - értelemszerűen - az olyan válaszadás kockázata, veszélye is reális, fennálló, aminek esetében következtetési alapja van a korlátozás törvényi okának megállapítására.” Ezért indokolt lett volna az arányossági mérlegelés szempontjainak bővebb kifejtése.

[145] Összességében megállapítható, hogy a kifogásolt bírói döntés nem ismerte fel az ügy alapjogi relevanciáját, nem indokolta részletesen a mérlegelés szempontjait. De ez önmagában nem jelent problémát akkor, ha az Alkotmánybíróság maga a bíró indokolásból és az ügy körülményeiből azonosítani tudja az alkotmányossági szempontból releváns csomópontokat, szokásos tesztjének lényeges elemeit, amelyek az elutasító rendelkező részt alátámasztják.

Budapest, 2024. április 29.

*Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró*

Dr. Varga Réka alkotmánybíró párhuzamos indokolása

[146] A határozat rendelkező részével egyetértek, a bírói döntés alaptörvényellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítvány elutasítását támogatom.

[147] A többségi határozat indokolásának IV.5. pont utolsó mondata kimondja, hogy „*[a] véleménynyilvánítási szabadság feltétel nélküli korlátozása éppúgy nem lenne összhangban az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésével, mint a véleménynyilvánítási szabadság feltétlen korlátlan gyakorlása.*”

[148] A véleménynyilvánítás szabadságát mindenki korlátozásmentesen, szabadon gyakorolhatja mindaddig, amíg egy másik alapjogot nem sért, vagy másik alapjog vagy alkotmányos érték érvényesülése érdekében gyakorlását jogszabály nem korlátozza. A véleménynyilvánítás szabadságának korlátozása ilyen esetekben tehát mérlegelésre, igazolásra szorul. A korlátozás akkor tekinthető Alaptörvénykonformnak, ha az megfelel a szükségesség-arányosság követelményének. Osztom a határozat megállapítását, miszerint a véleménynyilvánítás szabadsága megilleti a fogvatartottakat, ugyanakkor az a szabadságvesztés végrehajtása alatt jogszabályban meghatározott módon, korlátozottan érvényesül. Ezek mentén egyetértek azzal is, hogy a véleménynyilvánítási szabadság feltétel nélküli korlátozása nem lenne összhangban az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésével. Jelen ügyben a határozat megállapította, hogy a bv. intézet rendje és biztonsága, valamint a bűnözői életmód népszerűsítése legitim indoka lehet a fogvatartottak véleménynyilvánítási szabadsága korlátozásának.

[149] Lényegesnek tartom ugyanakkor – a kérdés dogmatikai vetületére tekintettel – annak hangsúlyozását, hogy mindaddig, amíg más alapjoggal vagy alkotmányos értékkel való ütközés nem merül fel, vagy jogszabály azt nem korlátozza, a véleménynyilvánítás szabadon, korlátozásmentesen gyakorolható. Mivel sok esetben fel sem merül sem más alapjoggal vagy alkotmányos értékkel való ütközés, sem jogszabályi korlátozás, ezekben az esetekben a véleménynyilvánítás feltétlen és korlátlan gyakorlása véleményem szerint összhangban lehet az Alaptörvénnyel.

Budapest, 2025. április 29.

Dr. Varga Réka s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs alkotmánybíró különvéleménye

[150] Az Alaptörvény értelmében az ember alapvető jogainak védelme az állam elsőrendű kötelezettsége (I. cikk (1) bekezdés). Minden alapjogi kérdés megítélésének kiindulópontja, hogy nem az alapjog gyakorlása, gyakorlásának igénye szorul indokolásra, hanem az alapjogkorlátozás alkotmányossága lehet alkotmányossági vita tárgya.

[151] Osztom a többségi határozatnak azt a megközelítését, hogy a véleménynyilvánítási szabadság a fogvatartottakra is kiterjed: az Alaptörvényből nem vonható le olyan következtetés, hogy a fogvatartottat eleve nem illeti meg a véleménynyilvánítási szabadság. Ebből valóban az következik, hogy „közlés csak akkor legyen visszatartható, amikor annak a nyilvánosságra kerülése súlyos következményre vezetne”. Egyetértek továbbá azzal is, hogy a véleménynyilvánítási szabadság és a büntetés-végrehajtás rendjének kollízióját a jogalkalmazó hivatott feloldani, az alapjogi teszt segítségével.

[152] A többségi határozattal ellentétben ugyanakkor úgy vélem, hogy ez a mérlegelés elmaradt, annak ellenére, hogy ez a határozatban hivatkozott EJEK döntésekből is szükségszerűen következik. A támadott döntés elmulasztotta az alapjog és a korlátozásra esetlegesen okot adó védendő értékek összevetését, nem folytatott alapjogi mérlegelést, az indokolás nem tért ki arra, hogy a Bv.tv. 120. §-ában rögzített célok érdekében miért válik a konkrét esetben szükségessé és arányossá a véleménynyilvánítási szabadság korlátozása.

[153] A támadott döntés nem vizsgálta, hogy az újságírói kérdések a fogvatartott életútjával, jellemével vagy pedig közéleti, a köz érdeklődésére számot tartó eseményekre vonatkoztak-e. Elfogadta az alapul szolgáló határozat érvét, amely csupán a „téma felszínen tartásával” támasztotta alá, hogy az a bűnözői életmódod

népszerűsíti, nem vizsgálva, hogy a téma egyébként is felszínre került-e, a fogvatartott nyilatkozatától függetlenül.

[154] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti hatáskörében a bírói döntés alapjogi megfelelőségét vizsgálja. Ez csak abban az esetben lehetséges, ha a bíróság számot ad az alapjogi mérlegelés szempontjairól és eredményéről. Ezek elmaradását az Alkotmánybíróság nem pótolhatja. Erre tekintettel vitatom a többségi határozat következtetését, hogy nem érvényességi kérdés, hogy a bírói döntés „tartalmi megjelenítés útján számot adjon a hozzá felülvizsgálat végett érkezett ügy előzményi döntéséről, megítéléséről, rögzítse azok jogi jelentőséggel bíró tényszerű adatait”. Ebből következően, álláspontom szerint, a támadott döntést meg kellett volna semmisíteni.

Budapest, 2025. április 29.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró